

katalóguscédulák megfelelő mennyiségű előállítását. E tekintetben a hazai könyvekre az Össz-szövetségi Könyvkamara által kimunkált automatizált feltárárendszer tökéletesítése, a külföldi szakirodalomra pedig a nyomtatott központi katalógusok rendszerének továbbfejlesztése kínálja a járható utat. A KGST-országok kiadványai központi feltárási megoldására is biztató kísérletek folynak az NTMIK keretében.

3. Az olvasószolgálat terén

tökéletesíteni kell a szolgálat formáit és módszereit; csökkenteni kell a szolgáltatások átfutási idejét; elsőbbséget kell biztosítani a vezető és a döntésre jogosult szervek és személyek SZIT-szolgáltatással való ellátásában;

be kell vonni a szakirodalmi és információs ellátásba azokat az üzemeket és intézményeket is, amelyek nem rendelkeznek szakkönyvtárral vagy információs szervvel; országos, majd ágazati és területi stb. központi katalógusok kiadásával meg kell javítani a tudományos-műszaki tájékoztatási rendszer információs állományáról szóló tájékoztatót;

fokozni kell a népgazdasági problémák szerinti retrospektív bibliográfiák kiadását;

az A és B kategóriájú vállalatokban dolgozó felsőfokú végzettségűeket 100%-ban be kell vonni a szakirodalmi és információs ellátásba, amihez a szakszervezeti könyvtárak segítségét is igénybe kell venni;

a tudományos és szakkönyvtáraknak be kell kapcsolódniuk a szakmai továbbképzésbe;

maximálisan fel kell használni a feladatok megoldására a korszerű számítástechnikát, hírközlési és reprográfiai technikát.

A könyvtárak munkaterületek szerinti feladatainak megoldásához számos olyan feladatot is meg kell oldani, amely a korszerű technika alkalmazásával, a rendszer struktúrájának továbbfejlesztésével és a könyvtárosképzéssel kapcsolatos.

A megkezdett úton és elvek alapján (egyszeri feldolgozás és többszörös felhasználás, a be- és kimeneti adatok egységesítése, kompatibilis információkereső

nyelvek használata, a kompatibilitás biztosítása a könyvtári-tájékoztatási és egyéb rendszerek között) tovább kell folytatni a könyvtári-tájékoztatási munka automatizálását, kijelölni a számítógéppel ellátandó könyvtárak hálózatát és a számítógépek igénybevétele tekintetében hozzájuk tartozó könyvtárakat.

Hasonlóképpen kiemelt feladat a korszerű könyvtári – ezen belül a reprográfiai és távközlési – technika általánossá tétele, amit az egyes szintek és könyvtártípusok gépesítési követelményeinek kidolgozásával, illetve az ezeket tartalmazó irányelvek kiadásával lehet orientálni.

A könyvtári-tájékoztatási rendszer struktúráját az elkövetkező öt évben hozzá kell igazítani a népgazdasági irányítás követelményeihez. De a rendszer belső fejlődése is számos megvizsgálандó szervezeti-szerkezeti kérdést vet fel: milyen intézményi nagyságrendig érdemes önálló könyvtárat vagy tájékoztatási munkahelyet működtetni; milyen legyen a nagyüzemek és intézmények könyvtári hálózata (központi könyvtár, fiókkönyvtárak, letéti helyek stb.); milyen feltételek mellett célszerű a könyvtár és a tájékoztatási munkahely integrációja; hogyan és milyen munkafolyamatok erejéig (feltárás, feldolgozás stb.) célszerű létrehozni a műszaki és a szakkönyvtárak centralizálását, amely – mint ismeretes – a közművelődési könyvtárhálózatokban dinamikusan előrehaladó folyamat? E kérdések megoldása közben gondosan mérlegelni kell az egyes szakterületek, az üzemtelepítés, a földrajzi viszonyok (távolság) sajátosságait, s ezek figyelembevételével kell dönteni.

Hatalmas feladat a 84 ezer könyvtáros szisztematikus továbbképzése, aminek legfőbb célja, hogy lelkileg és ismeretekben egyaránt felkészítsen az új technikára és módszerekre. Ezzel párhuzamosan növelni kell minden képzési forma kapacitását és színvonalát is.

/Osznovnue napravlenija razvitiya naucsnuh, tehnicsezkih i szpecial'nuh bibliotek na 1976–1980 gg. = Naucsnuie i Tehnicsezkie Biblioteki SzSzSzR, 1976. 6. sz. p. 3–10./

(Futala Tibor)

FOLYÓIRATOK, REFERÁLÓLAPOK, EGYÉB KIADVÁNYOK

Bibliográfiai Adatbázisok Címjegyzéke

Az ASIS (American Society for Information Science = Amerikai Tájékoztatótudományi Társaság) 1976 júliusában új géppel olvasható, a jövőben rendszeresen megjelenő címjegyzéket adott ki a bibliográfiai adatbázisokról. (Computer Readable Bibliographic Data Bases. A Directory and Data Sourcebook).

A szakemberek számára készült 814 oldalas kötet információkat, adatokat tartalmaz mintegy 300 európai és amerikai bibliográfiai adatbázisról. A kötetet a jövő-

ben rendszeresen kiegészítik az új adatokkal, változtatásokkal és félévenként új indexet is készítenek hozzá.

A kötet az IRRL (Information Retrieval Research Laboratory = Információkereső Kutató Laboratórium) on-line rendszerű adatbázis-file alapján készült. A jegyzékbe csak azokat az adatbázisokat vették fel, amelyek a következő követelményeknek megfelelnek:

1. bibliográfiai vagy bibliográfiai vonatkozású információt tárolnak;

2. kereskedelmi vagy egyéb úton hozzáférhetőek;
3. az információkeresés céljaira szolgálnak és nem könyvtári feldolgozásra.

Az előfizetési díj: ASIS tagoknak 54,40 dollár, egyéb megrendelőknek 68 dollár.

Megrendelhető: *American Society for Information Science, POB. 19448, Washington DC 20036.*

/NEWSIDIC. 1976. 21. sz. p. 13./

Új folyóirat: az On-Line Review

1977 elején új negyedéves folyóirat jelenik meg *On-Line Review* címmel. Szerkesztői Martha WILLIAMS, az Illinois-i Egyetem tanára és Alex TOMBERG, az EUSIDIC alelnöke.

Az *On-Line Review* elsősorban a rendszer használóinak és szervezőinek érdeklődésére számíthat. A speciális témák mellett külön kiemelt helyet kap az on-line rendszerek gyakorlati fontossága.

A folyóirat beszámolókat közöl napi eseményekről, új rendszerekről és berendezésekről, konferenciákról stb. Könyv- és adatbázis-szemle egészíti ki a folyóiratot.

Előfizetési díj: egyéni előfizetőknek 25 dollár, intézményeknek 45 dollár.

/NEWSIDIC. 1976. 21. sz. p. 9./

Korlátozott szerzői jog az NTIS publikációkra

Az NTIS (*National Technical Information Service = Országos Műszaki Információs Szolgálat*) feladata az USA nem magánkézben lévő kutatóintézetekben létrejött műszaki-tudományos ismeretek terjesztése. Az amerikai törvények értelmében az USA kormányintézményeit nem illeti meg a szerzői jog, „eredményeiket a nemzet rendelkezésére kell bocsátaniuk.”

A *Kereskedelmi Minisztérium (Department of Commerce)* javaslatára korlátozott szerzői jogot biztosítottak az NTIS publikációk számára. A copyright nem automatikus és legfeljebb öt évre szólhat. A rendelkezés célja az NTIS növekvő anyagi nehézségeinek leküzdése, és „nem célozza a NTIS által forgalmazott műszaki-tudományos információk korlátozását vagy cenzúrázását.”

/Limited copyright for NTIS publications approved by House Subcommittee = Information Hotline, 8. köt. 6. sz. 1976. p. 14./

(Valkó Péter)

OMKDK KIADVÁNY

HEGYI Nándor – VOITH Éva: A helyi szakmai információs rendszerek tervezése, szervezése és működése. 1976. 342 p.

92 Ft.

/Módszertani Kiadványok 44. sz./

A vállalatok, intézetek gazdaságos és racionális működésének egyik alapfeltétele a helyi információk áramlásának szabályozása.

A szerzők különbséget tesznek a helyi szakmai információs rendszereken belül a statisztikai-számviteli és a szakirodalmi információs rendszer között, ez utóbbit részletesen tárgyalják.

Megrendelhető: az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Terjesztési Osztályától 1428 Budapest Pf. 12.

Dr. VÁSÁRHELYI Pál: Gépesített szakirodalmi tájékoztatási rendszerek tervezése és szervezése. 1976.

27 Ft.

/A Tudományos Tájékoztatás Elmélete és Gyakorlata 21. sz./

Az információellátás színvonalának emelése a műszaki, gazdasági, tudományos feladatok megoldásának egyik lényeges feltétele. E téma körébe tartozik a szakirodalmi tájékoztatás szolgáltatásainak minőségi és mennyiségi továbbfejlesztése, a tájékoztatási munka hatékonyságának fokozása. Mindez megkívánja a korszerű technika lehetőségeinek alkalmazását a könyvtár és dokumentáció területén is. A kiadvány áttekintést ad a gépesített rendszer érdekében végzendő munka tartalmáról, módszereiről és megismerteti a gépi adatfeldolgozás könyvtári és dokumentációs alkalmazásának lehetőségeivel.